

การสอนสังคมกับแนวคิดไตรยางค์การศึกษา (OLE)
**TEACHING SOCIAL STUDIES ACCORDING TO TRIAD
INSTRUCTIONAL SYSTEM**

จรงค์ ภูพิช¹

พระมหาอภิพงศ์ ภูริวฑฒโน (คำหงษา)²

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง²

Jongrak Phuphit¹

Phramaha Ahipong Bhurivatthano (Khamhongsa)²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University¹

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus²

Corresponding Author E-mail: ahipong.kha@mbu.ac.th

บทคัดย่อ

ปัจจุบันแนวโน้มการศึกษาทุกมุมโลกต่าง ๆ ต้องกลับมาทบทวนว่าการศึกษาที่แท้จริงควรเป็นอย่างไร เพราะหัวใจของการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศชาติเพื่อที่จะกลับมาเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือพัฒนาประเทศชาติต่อไป หากจะมองในภาพกว้าง ๆ การศึกษานั้นควรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนานวัตกรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาตินั่นเอง เพราะเหตุนี้การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อมนุษยชาติ มุมมองการศึกษาในยุคปัจจุบันนี้มีการมุ่งเน้นให้มวลมนุษยชาติอันเป็นทรัพยากรของแต่ละประเทศนั้นได้มีหลักการและแนวคิดที่มีทักษะในการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำสำคัญ: การสอน; สังคมศึกษา; ไตรยางค์การศึกษา;

Abstract

Present time Education in around the world must be evaluated how was the truth for it? Because of the main point of education means developing human population to push them have been the most importance for national development. Therefore, with widely education develop man and innovation more benefit for them. So that, education is the most benefit until present time. Then education developed all population as those country to be skill and long life lasting.

Keywords: Teaching; Social Studies; Triad Instructional System;

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้รับการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเมื่อเทียบกับยุคก่อนหน้านี้ การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญมากขึ้น นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและเนื้อหาการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกสบายผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และแนวทางการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน โดยเน้นการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์จริงและการใช้ชีวิตประจำวัน นักเรียนจะได้รับโอกาสในการศึกษาทักษะและความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตจริงด้วยความเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคปัจจุบัน ดังวิสัยทัศน์ (Vision) ที่ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และเพื่อรองรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติและมุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สิ่งสำคัญที่สุดคือทักษะการเรียนรู้ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายและซับซ้อนในโลกปัญหาต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ทักษะและความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหอย่างหลากหลาย การที่จะใช้ศาสตร์แขนงเดียวอาจจะไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ จึงจำเป็นต้องบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้ามาไว้ด้วยกัน ดังนั้นบทบาทและจิตวิญญาณของความเป็นครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานเรียนรู้แบบสหวิทยาการศึกษาถูกเชื่อมโยงกับแนวคิดแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เห็นชัดเจนในเนื้อหาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้เรียนและความเป็นไปของโลกในยุคปัจจุบันเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเชิงบูรณาการให้ปรับตัวได้ทันยุคสมัย

แนวคิดไตรยางค์การศึกษา (OLE)

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ กล่าวว่า การสอนเป็นกระบวนการสามเส้า อันประกอบไปด้วย OLE ได้แก่

O = Objective = จุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้

L = Learning Experience = การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน

E = Evaluation = การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รวมเรียกว่า “ไตรยางค์การสอน” แสดงดังภาพ

ภาพที่ 1 ไตรยางค์การศึกษา (OLE) ที่มา ไพทอร์ย สีนลาร์ตัน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective)

การจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีจุดประสงค์การสอนเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการสอนว่าจะสอนให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในสิ่งใดบ้าง จุดประสงค์การสอนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอันดับแรกของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้แนวทางของการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้คือการนำเสนอข้อความที่แสดงว่าผู้เรียนต้องรู้อะไร ต้องทำอะไรได้ในรูปของการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ จึงเรียกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เขียนในลักษณะนี้ว่า จุดประสงค์เชิงปฏิบัติ (performance-objective) หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม หลักการเขียนจุดประสงค์ทั่วไป บลูม (Bloom) นักการศึกษาชาวอเมริกัน แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโกและผู้ร่วมงาน เชื่อว่าการเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน และได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานว่ามนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านสติปัญญา (พุทธิพิสัย) 2) ด้านร่างกาย (ทักษะพิสัย) และ 3) ด้านจิตใจ (จิตพิสัย) โดยนำหลักการนี้จำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เรียกว่า Taxonomy of Educational Objectives ซึ่งประกอบด้วยด้านดังต่อไปนี้

1.1 พุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

รูปแบบการสอนที่เน้นด้านพุทธิพิสัย เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นด้านสมอง เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับ สติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นจุดประสงค์ ด้านพุทธิพิสัย จึงเป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับความสามารถทางด้านปัญญา ซึ่งบลูมได้แบ่งพฤติกรรม ทางพุทธิพิสัย 6 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1) ความจำและการเก็บรักษาข้อมูล ความสามารถในการเก็บรักษาประสบการณ์ต่าง ๆ และความรู้อันที่ได้รับไว้ และสามารถนำมาใช้เมื่อต้องการ

ระดับที่ 2) ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการตัดความสำคัญของสื่อ และสามารถแปลความตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือดำเนินการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

ระดับที่ 3) การใช้ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ระดับที่ 4) การวิเคราะห์ มีความสามารถในการคิดหรือแยกแยะเนื้อหาต่าง ๆ บนพื้นฐานของส่วนย่อย และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปตามความคิดของแต่ละบุคคล

ระดับที่ 5) การสังเคราะห์ คือความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม ซึ่งอาจเป็นการถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย ๆ การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานขั้นใหม่ หรือเกิดความคิดและแนวคิดใหม่ที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบและแนวคิดใหม่

ระดับที่ 6) การประเมินค่า คือความสามารถในการตัดสิน ตีราคา หรือสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับได้

1.2 จิตพิสัย (Affective Domain)

รูปแบบการสอนที่เน้นด้านจิตพิสัย เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนด้าน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดย จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดแทรกสิ่งที่ดึงดูดอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ จุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ ด้านจิตพิสัย ซึ่งในด้านเจตคติหรือด้านความรู้สึกนั้นแบ่งพฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1) การรับรู้คือความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อสิ่งที่เราเห็น หรือสิ่งใดก็ตามที่เกิดขึ้นอย่างหนึ่ง โดยมีลักษณะการตีความหรือเข้าใจความหมายของสิ่งนั้นว่าเป็นอย่างไร และจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

ระดับที่ 2) การตอบสนองคือการแสดงให้เห็นว่ารับความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรร

ระดับที่ 3) การเกิดค่านิยมคือการเลือกที่จะปฏิบัติตามสิ่งที่เป็นที่ยอมรับในสังคม การยอมรับ และเชื่อมั่นในคุณค่านั้น ๆ และปฏิบัติตามในเรื่องใด ๆ จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น ๆ

ระดับที่ 4) การจัดระบบขึ้นอยู่กับการสร้างแนวคิดของค่านิยม โดยการสร้างระบบขึ้นบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ ถ้าค่านิยมเหล่านั้นสอดคล้องกัน ระบบก็จะยึดถือค่านิยมเหล่านั้นต่อไป แต่ถ้าการสร้างระบบและค่านิยมไม่สอดคล้องกัน ระบบอาจจะไม่ยอมรับค่านิยมนั้นและต้องยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

ระดับที่ 5) ความเป็นบุคลิกภาพท่ามกลางคือการนำค่านิยมที่ถูกต้องมาแสดงในพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ซึ่งจะส่งผลให้เราปฏิบัติตามสิ่งที่ถูกต้องและดีงาม พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งเริ่มต้นจากการรับรู้จากสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดปฏิกิริยาเชิงบวกหรือลบ ทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ และกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาไปเป็นความคิดอุดมคติซึ่งจะควบคุมทิศทางพฤติกรรมของเรา การรู้ดีหรือรู้ชั่วของเรานั้นมาจากพฤติกรรมของเราด้านนี้

1.3 ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

รูปแบบการสอนที่เน้นทักษะพิสัยเป็นการสอนที่เน้นการปฏิบัติและพฤติกรรมที่แสดงถึงความคล่องแคล่วและความชำนาญในการปฏิบัติงาน โดยแสดงออกโดยตรงผ่านคุณภาพและเวลาที่ใช้ในการทำงาน แบ่งพฤติกรรมย่อย ๆ ด้านทักษะพิสัยออกเป็น 5 ชั้น ดังต่อไปนี้

ชั้นที่ 1) การรับรู้คือการให้ผู้เรียนทราบหลักการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือการเลือกตัวอย่างที่สนใจ

ชั้นที่ 2) การกระทำตามแบบหรือเครื่องชี้แนะคือพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจ และพยายามทำซ้ำเพื่อพัฒนาทักษะตามแบบที่ตนสนใจหรือสามารถปฏิบัติตามข้อแนะนำได้

ขั้นที่ 3) การหาความถูกต้องคือการพัฒนาพฤติกรรมให้สามารถปฏิบัติด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ และเมื่อทำซ้ำแล้วจะพยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

ขั้นที่ 4) เมื่อตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเองแล้ว คนจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว และคล่องแคล่ว ผู้เรียนที่มีทักษะจะได้มาจากการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นที่ 5) การกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ คือพฤติกรรมที่ได้มาจากการฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติและถือเป็นความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างประสิทธิภาพให้กับกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตรและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างชัดเจน ร่วมทั้งสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม นอกจากนี้ การมีเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมในการวัดและประเมินการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ทฤษฎีของการเรียนรู้ยังยืนยันว่ามนุษย์จะพัฒนาทักษะในด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ ทั้งสิ่งนี้จึงเป็นสิ่งที่หลากหลายและครบถ้วนเท่านั้นที่จะเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1.4 องค์ประกอบของจุดประสงค์การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนที่ดี ครอบคลุมการวางแผนการสอนเนื้อหา วิธีการสอน การใช้สื่อ และการประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญ โดยคำนึงถึงการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมสอนในทุกรอบ

เมเกอร์ (Mager) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบพฤติกรรมหรือทักษะ ที่ผู้เรียนแสดงออกคือการอธิบายสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้ โดยไม่ใช่กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูให้ทำ ข้อความของจุดประสงค์จะประกอบด้วยกรกระทำและเนื้อหา เช่นการวาดภาพเหมือนตัวเอง หรือการวิเคราะห์โจทย์เลข 2) องค์ประกอบของเงื่อนไข การแสดงพฤติกรรมหรือการทำงานของผู้เรียนคือการระบุสภาพการทำงานที่เกิดขึ้นภายนอกหรือการใช้อุปกรณ์/เครื่องมือที่ผู้เรียนใช้ในขณะทำงาน ยกตัวอย่าง เช่น อนุญาตให้ผู้เรียนใช้เครื่องคิดเลขในการคำนวณเลขหรือหลังการอ่านหนังสือจบ นักเรียนสามารถสรุปสาระสำคัญได้และ 3) เกณฑ์การแสดงพฤติกรรมเพื่อประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียน เป็นเกณฑ์ที่ระบุความถูกต้องของการแสดงพฤติกรรม ระยะเวลาที่ใช้ หรือระดับคุณภาพของการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการ กำหนดเกณฑ์อาจเป็นการระบุที่สามารถนับได้เช่นจำนวนครั้ง หรือเป็นการระบุที่เป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญโดยอธิบายลักษณะของพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น แก้ปัญหาได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ข้อ โยนลูกบอลได้ 10 ครั้ง ใน 1 นาที

สุรางค์ ไคว้ตระกูล ได้ให้ข้อเสนอแนะในการเขียนวัตถุประสงค์ของบทเรียนไว้ว่า ต้องชัดเจน และกระชับ โดยให้ความสำคัญกับการระบุเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ และวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนอย่างแท้จริง การเขียนวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้เรียนมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการ

เรียนรู้ และสามารถวัดผลสำเร็จของการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การระบุวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียนจะช่วยให้การเรียนรู้มีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การเขียนวัตถุประสงค์ของบทเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่าเหตุผลหลักของการเรียนรู้คืออะไร และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะช่วยให้ผู้เรียนมีแนวทางในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

1) ในการเขียนวัตถุประสงค์บทเรียนในแต่ละบท ครูควรวิเคราะห์เนื้อหาอย่างละเอียด และพยายามถามตนเองว่าหลังจากจบบทเรียนแล้วต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง และควร เขียนวัตถุประสงค์ทั้งทั่วไปและเฉพาะโดยใช้หลักดังนี้

1.1) ถ้าหากเนื้อหาบทเรียนที่จะสอนเกี่ยวกับความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมและซับซ้อนหรือหลักการ ครูอาจจะให้หลักของ Gronlund (1972) แบ่งวัตถุประสงค์ออกเป็น 2 ประเภท คือ วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ

1.2) สำหรับความคิดรวบยอดที่ง่ายหรือทักษะไม่ซับซ้อน ครูควรเขียนวัตถุประสงค์เฉพาะเชิงพฤติกรรม และใช้คำที่เป็นกริยาเวลาที่นักเรียนเรียนรู้แล้วครูจะสังเกตการเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ ครูควรตั้ง เกณฑ์ของการปฏิบัติหรือบ่งเกณฑ์การกระทำที่ช่วยให้นักเรียนทราบว่า ตนเรียนรู้หรือมีความสัมฤทธิ์ผล ตามวัตถุประสงค์ที่บ่งไว้

2) ก่อนที่เริ่มทำการสอนบทเรียนแต่ละบทเรียน ครูควรบอกให้นักเรียนทราบตั้งแต่เริ่ม บทเรียนว่า วัตถุประสงค์คืออะไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามหรือมีส่วนร่วมในการแก้ไข วัตถุประสงค์ให้มีความหมายแจ่มแจ้งขึ้น

3) ครูอาจใช้วิธีสัญญา (Contract Approach) ตกลงกับนักเรียนเป็นรายบุคคลว่า แต่ละ คนต้องการ เรียนรู้อะไรบ้าง มากน้อยเพียงไร และใช้วิธีประเมินผลอย่างไร จึงจะทราบว่านักเรียนได้ เรียนรู้จริง

1.5 หน้าที่ของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมีหน้าที่หลายประการที่มีความสำคัญต่อการออกแบบการเรียนการสอน ดังนี้

1) หลังจากการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และทักษะที่สามารถนำมาใช้เป็นพฤติกรรมบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการเรียนการสอน

2) เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้คนทั้งสองรู้เป้าหมายของกระบวนการเรียนการสอน

3) เป็นเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของส่วนประกอบต่าง ๆ ของกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน

4) จะถูกใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนของผู้เรียนก่อนการเรียน ซึ่งจะนำไปใช้ในการออกแบบกระบวนการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ และการจัดกลุ่มของผู้เรียน

สรุปได้ว่า จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เขียนขึ้นจะทำให้ทราบว่าผู้เรียนจะมีพฤติกรรมที่ สะท้อน ความรู้ ความสามารถอะไรภายหลังการเรียนรู้ ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการออกแบบการเรียน การสอนได้ อย่าง เหมาะสม

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Experience)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คือวิธีที่ครูหรือผู้เกี่ยวข้องใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะมีผลต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียนจริง ดังนั้นลักษณะสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คือ ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญกับ 3 อย่าง คือ

- 1) กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
- 2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
- 3) ผู้สอนต้องใช้ทั้งวิชาการ (ศาสตร์) และเทคนิควิธีการต่าง ๆ (ศิลป์)

เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนมีหลายวิธี ทุกวิธีมีประโยชน์ใน การ นำมาใช้สอนทั้งสิ้น ข้อสำคัญในการนำมาใช้ต้องเลือกให้เหมาะสมจึงจะได้ผล

ขอบฟ้า จันทรเจริญ, (2560 : 56) ได้อธิบายถึงวิธีการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือการ เลือกวิธีสอน ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการสอน ผู้ใช้ควรพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเกณฑ์ ในการพิจารณาเลือกใช้วิธีสอนมีดังนี้

- 1) วิธีสอนที่นำมาใช้ เหมาะสมกับความสามารถ ความรู้ในเนื้อหาวิชา และความสนใจของ ครู วิธีใดก็ตามถ้าครูเห็นว่านำมาใช้ได้ผล ครูมีความพอใจในการที่นำมาใช้ก็ควรใช้วิธีนั้นถ้าครูยังไม่ มั่นใจ ไม่รู้สึก สนุก มองไม่เห็นแนวทางที่ดีพอ ก็ไม่ควรนำวิธีนั้นมาใช้สอน เพราะจะไม่เกิดผลดีทั้ง นักเรียนและครู และจะทำ ให้นักเรียนเสื่อมศรัทธาในครูผู้สอนไปด้วย

- 2) วิธีสอนที่ครูพิจารณาเลือกมาใช้นั้นต้องเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน วิธีสอน บาง วิธีเหมาะกับเด็กบางวัยเท่านั้น ครูจะต้องพิจารณาว่า วิธีสอนที่ครูพิจารณาเลือกมาใช้สอน เหมาะสม กับวัย วุฒิภาวะของเด็กที่ครูจะสอนหรือไม่ เช่น วิธีสอนแบบบรรยายนาน ๆ ไม่เหมาะกับ เด็กชั้นประถม เป็นต้น

- 3) วิธีสอนที่นำมาใช้ ต้องพิจารณาให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนเช่น ครู กำหนดจุดประสงค์ให้นักเรียนสามารถทำงานเป็นกลุ่มได้ รู้จักแก้ปัญหาาร่วมกัน ครูควรใช้วิธีสอน แบบ แก้ปัญหา ควรจะต้องพิจารณาลักษณะวิชา แต่ละตอนของเนื้อหาวิชา มุ่งให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ ทางด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย หรือทักษะพิสัย ครูต้องพิจารณาเลือกวิธีสอนต่าง ๆ ให้เหมาะสม ในอันที่จะให้ นักเรียนเกิด การเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดควรที่จะกำหนดจุดประสงค์ไว้ดีเลิศ เพียงใดก็ตาม ถ้าครูไม่มี วิธีการที่ดีใน การที่จะให้บรรลุจุดประสงค์ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร วิธีสอนจึงเป็น สิ่งสำคัญในอันที่จะให้บรรลุ ตามจุดประสงค์

4) การสอนต้องถูกคำนึงถึงเนื้อหา วันเวลา และสถานที่ที่ใช้สอน ตัวอย่างเช่น การสอนที่ต้องใช้เวลามาก แต่ครูมีเวลาจำกัดก็ไม่ควรนำมาใช้ หรือการใช้วิธีสอนแบบสาธิตแต่สถานที่ไม่เหมาะสม นักเรียนไม่สามารถมองเห็นการสาธิตได้อย่างชัดเจน วิธีสอนแบบสาธิตก็ไม่เหมาะสม

5) เลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับอุปกรณ์และสภาพแวดล้อม นักเรียนจะได้ผลดีจากอุปกรณ์ที่มีอยู่ในพื้นที่ และหาได้ง่าย การสำรวจค้นหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ ครูต้องพิจารณาเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ดี และเป็นการฝึกให้นักเรียนสนใจและสังเกตสิ่งแวดล้อมของตนให้มากยิ่งขึ้นด้วย

จากวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จึงสรุปประเด็นสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือ 1) เลือกประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้ หากเป็นทักษะ ควรเป็นทักษะที่ปฏิบัติแล้วผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ตามวัตถุประสงค์ ของการเรียนรู้ 2) เลือกประสบการณ์ที่ผู้เรียนพึงพอใจ สนุก น่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน 3) เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถทางด้านร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้ และควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิม เพื่อจัดกิจกรรมใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง 4) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้หลาย ๆ ด้าน 5) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ ใช้ ประสบการณ์ในการเรียนรู้มาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือเทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ เป็นกระบวนการที่ครู จำเป็นต้อง นำมาใช้สอนนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ และถือเป็นภาระหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะนำ วิธีสอนทั้ง 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ วิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher center) และวิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student center) ตลอดจนวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อหลักสูตรมา พิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพ การเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มวิชาและสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละวัยและแต่ละระดับ

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation)

การวัดประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อย ได้แก่ การวัดผล (Measurement) และการประเมินผล (Assessment) ทั้งการวัดผลและประเมินผลมี ความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก ในทางการศึกษาจึงมักใช้คำว่า “การวัดประเมินผล” การวัดผล คือ การดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับผลงาน (Product) ที่เกิดจากการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน (Performance) ของผู้เรียน โดยอาศัยเครื่องมือการรวบรวมข้อมูล และการประเมินผล คือ การตีความข้อมูลที่ได้จากการวัด ดังนั้นการวัดประเมินผล คือกระบวนการรวบรวมหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ต่าง ๆ เมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้เพื่อตัดสินคุณค่าในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งแสดงถึงมาตรฐานทางวิชาการในเชิงสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อมูลดังกล่าวนี้ใช้ในการกำหนดระดับคะแนนให้ผู้เรียนรวมทั้งใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน

3.1 จุดมุ่งหมายของการวัดประเมินผลการเรียนรู้

จุดมุ่งหมายของการวัดประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการศึกษา เนื่องจากมีจุดมุ่งหมายที่หลากหลายและสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา จุดมุ่งหมายหลักของการวัดประเมินผลการเรียนรู้คือการให้ข้อมูลและข้อมูลที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยช่วยให้ครูและผู้บริหารทราบถึงความก้าวหน้าของนักเรียน และช่วยในการวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของนักเรียน การวัดประเมินผลการเรียนรู้อย่างช่วยในการสร้างแรงบันดาลใจและสร้างความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการให้ความรู้ว่าการเรียนรู้ของตนเองมีความสำเร็จหรือยัง นอกจากนี้ยังช่วยในการสร้างเสถียรภาพในการเรียนรู้ และสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนว่าพวกเขาสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้การวัดประเมินผลการเรียนรู้อย่างช่วยในการปรับปรุงกระบวนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการทราบข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าของนักเรียน จะช่วยในการปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการวัดประเมินผลการเรียนรู้ไม่ได้เพียงแค่การให้คะแนนหรือการจัดอันดับนักเรียน แต่ยังเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในการวัดประเมินผลการเรียนรู้อาจมีจุดมุ่งหมายดังนี้

- 1) เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2) ทำให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำสารสนเทศไปใช้ วางแผนแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างเหมาะสม
- 3) วิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมและวิธีการเรียนการสอนที่อาจารย์ใช้ในการสอน
- 4) ประเมินและปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตร
- 5) ประเมินและปรับปรุงวิธีการสอนของอาจารย์
- 6) แจ้งผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

3.2 หลักการของการวัดประเมินผลการเรียนรู้

ในการวัดประเมินผลการเรียนรู้อาจมีหลักการที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

- 1) การวัดประเมินผล ผู้เรียนควรเป็นกระบวนการที่กระทำต่อเนื่องเพื่อดูพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก
- 2) ควรใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งและครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดหลายด้าน เพราะการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถในการปฏิบัติงาน เจตคติและ ค่านิยม กระบวนการคิด การแก้ปัญหา ดังนั้นในการวัดประเมินผลผู้เรียนควรให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ทุกด้าน และใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งในสถานการณ์ที่แตกต่างกันเพื่อช่วยให้ได้ ข้อมูลที่สมบูรณ์ ครบถ้วนพอเพียงต่อการประเมินเพื่อตัดสินผู้เรียน
- 3) ควรเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือวัดผลให้สอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด
- 4) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ไม่ใช่เฉพาะแต่ผู้สอนเท่านั้น แต่ควรรวมถึงผู้ปกครอง เพื่อนร่วมชั้น และตัวผู้เรียนเอง เพราะจะช่วย ให้ รับทราบ

ข้อมูลจากมุมมองที่แตกต่าง และหลากหลายจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน จึงย่อม ดีกว่าข้อมูลจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว

5) การประเมินตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการวัดประเมินผล ช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและพัฒนาตนเอง

6) การวัดประเมินผลและกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันการประเมินผลต้องมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน

องค์ประกอบของไตรยางค์การศึกษาทั้ง 3 ด้านดังกล่าวจึงมีความสำคัญที่ผู้สอนจะต้องศึกษาเรียนรู้ เพราะองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์กัน ประเด็นสำคัญ คือ เริ่มต้นด้วย O = Objective ก่อน ว่าเราต้องการสอนอะไร สอนหนังสือ หรือสอนนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด เป็นทักษะหรือทัศนคติ เพราะการสอนในแต่ละอย่างจะต้องเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ L = Learning Experience ให้ผู้เรียนที่แตกต่างกัน การวัดประเมินผล E = Evaluation ก็จะได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และ กระบวนการเรียนรู้นั้น ๆ ไตรยางค์การศึกษาจึงเป็นแนวทางสำคัญ ในทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้ ผู้สอนจะต้องมีการตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และสามารถใช้เครื่องมือ การวัดประเมินที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่การเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาโดยรายละเอียดจะอธิบายเพิ่มเติมในบทต่อไป

ด้านชีวิตและอาชีพ (ความยืดหยุ่น และการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และ เป็นตัวของตัวเองทักษะสังคม และสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต และความ รับผิดชอบเชื่อถือได้ ภาวะผู้นำและความ รับผิดชอบ) โดยสรุปทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้โดยใช้ หลัก 3R x 8C

หลัก 3 R คือ

- 1) Reading: ทักษะด้านกระบวนการอ่าน
- 2) writing: ทักษะด้านกระบวนการเขียน
- 3) Arithmetic: มีทักษะด้านกระบวนการคำนวณ

หลัก 8C คือ

- 1) Critical Thinking and Problem Solving: การคิดวิเคราะห์
- 2) Creativity and Innovation: คิดเชิงนวัตกรรม
- 3) Collaboration Teamwork and Leadership: ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
- 4) Communication Information and Media Literacy: ทักษะในการสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ
- 5) Cross-cultural Understanding: ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- 6) Computing and ICT Literacy: การใช้คอมพิวเตอร์ และการรู้เท่าทัน เทคโนโลยี
- 7) Career and Learning Skills: ทักษะทางอาชีพ และการเรียนรู้
- 8) Compassion: มีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย โดยทักษะแห่ง

ซึ่งแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือการเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยใช้กระบวนการทางปัญญา กระบวนการคิด และกระบวนการทางสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ หน้าที่ของผู้สอนคือเป็นผู้อำนวยการความสะดวกให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนจึงต้องสอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของนักเรียนในการบูรณาการความรู้ในสาขาต่างๆ โดยการใช้หลากหลายวิธี การสอน และแหล่งความรู้ เพื่อสามารถพัฒนาปัญญาแบบหลากหลาย รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธีได้ บรรลุในแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะ ดังนี้

1) นักเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ หน้าที่ของอาจารย์คือการสนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของนักเรียน นักเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อตั้งแต่การเลือกและวางแผนสิ่งที่ต้องการเรียนหรือมีส่วนร่วมในการเลือก และเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษา ค้นคว้า รับผิดชอบการเรียน ตอบหน้าที่ดูแล และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยได้แก่เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความต้องการของนักเรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)

3) การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จเมื่อนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนจะรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนเมื่อมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ สามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ และค้นพบคำถามและคำตอบใหม่ ๆ และประเด็นที่ท้าทาย รวมถึงพัฒนาความสามารถใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งการบรรลุความสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มต้นด้วยตนเอง

4) ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน การมีสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะส่งเสริมการเจริญเติบโต การพัฒนาคุณธรรม การปรับปรุงการทำงานและการจัดการในชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน และในระหว่างตนเอง

5) บทบาทของผู้สอนคือเป็นผู้อำนวยการความสะดวกและแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้สอนจำเป็นต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน และมีความรู้ที่มีคุณค่าและสามารถหาสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

6) ผู้เรียนมีโอกาสมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม วิธีการเรียนและการสอนที่เน้นการเป็นส่วนสำคัญของผู้เรียน อาจช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในมุมที่แตกต่างออกไป นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มความมั่นใจและควบคุมตนเองได้มากขึ้น เขาสามารถก้าวไปสู่สิ่งที่เขาต้องการ มีวุฒิภาวะสูงขึ้น ปรับปรุงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7) การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ช่วยในการพัฒนาทักษะและความรู้ของผู้เรียนทั้งด้านการคิด เช่น ทักษะการแก้ปัญหาและด้านอารมณ์ การเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของพวกเขาไปพร้อม ๆ กัน

และอีก 2 แนวคิดในการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 คือ สอนน้อยลงทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น (Teach less, learn more) หมายถึง ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายหรือ ครูคอยบอกเล่า ให้น้อยลง แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ส่วนอีกแนวคิดคือ การเรียนรู้โดยตรง (Active learning) โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด โดยผ่านการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติ คิด แก้ปัญหา ริเริ่มสร้างสรรค์ ทำงานเป็นกลุ่ม สรุปเป็นความรู้และสามารถนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

บทสรุป

การจัดการเรียนรู้โดยมีธรรมะเป็นฐาน ฝึกฝนพัฒนาผู้เรียนให้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ และปัญญา มีกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน เน้นการลงมือปฏิบัติจริง และขับเคลื่อนการเรียนรู้ ด้วยหลักคิดโยนิโสมนสิการ ดังพุทธภาษิตที่ว่า “นิชฌมตติพลา ปณจิตตา” ขุมกำลังของบัณฑิต คือการไตร่ตรองโดยพินิจ ดังนั้น PHAIDAM MODEL เป็นรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนวัดไผ่ดำ แผนกสามัญศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายมากที่สุด โดยพัฒนาการเรียนรู้ตามกระบวนการ “ไตรยางค์การศึกษา” ประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ การศึกษา (Educational objective) ประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning experience) และการประเมินผล (Evaluation) สร้างแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการในรูปแบบ PHAIDAM MODEL ให้เข้าใจเนื้อหาทุก ๆ วิชาเรียนอย่างรอบด้าน เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของเราทั้งวันนี้และใน

อนาคต ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียน สามารถอธิบายชี้แจงตอบคำถามได้ดี นอกจากนั้นยังได้พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นกลุ่ม การสื่อสาร รวมทั้งเกิดความใฝ่ธรรม ใฝ่รู้ ตั้งสมเด็จพะกษัตริย์ราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานคำขวัญให้โรงเรียนวัดไผ่ดำ แผนกสามัญศึกษา เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2558 ว่า “เจริญธรรมะ เจริญความรู้”

เอกสารอ้างอิง

- คณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา. (2562). *ค่านิยมและคุณลักษณะความเป็นครู*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2542). *การปลูกฝังความสำนึกทางสังคมในหมู่นิสิตนักศึกษาไทย. อุดมศึกษา วิพากษ์ รวมบทวิเคราะห์ วิจัยการอุดมศึกษาไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
- พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระไตรปิฎก ฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- โรงเรียนวัดไผ่ดำ แผนกสามัญศึกษา. (2565). *การจัดการเรียนรู้แบบ PHAIDAM MODEL*. สิงห์บุรี: โรงเรียนวัดไผ่ดำแผนกสามัญศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: พรึกหวานกราฟฟิค
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2559). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.